

SEMINARI SALVADOR SEGUÍ - 2011

REALITAT NACIONAL I NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

El sindicalisme general català és, i sempre ho ha estat, un subjecte social molt actiu en la història nacional de Catalunya així com en la construcció i el desenvolupament socioeconòmic del nostre país, i de les seves institucions.

És un fet des del mateix moment en què es produeix la primera industrialització moderna a Catalunya, amb un moviment obrer societari de tradicions fortament federalistes, amb continuïtat en el naixement del sindicalisme confederal de principis de segle, amb els pronunciats trets propis de la CNT catalana de Salvador Seguí, de la qual un dels assoliments més interessants va ser la capacitat d'incorporar a l'organització sindical generació rere generació d'immigrants espanyols. Aquest fet va contribuir de manera cabdal a la seva incorporació social a la realitat catalana i a la nostra pròpia cohesió.

El naixement de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, el 1969, respon a la voluntat explícita d'aquells homes i dones de constituir un sindicat de classe i nacional, unint les lluites per les llibertats nacionals i democràtiques en una sola lluita.

Novament el nostre sindicalisme confederal torna a tenir una immensa capacitat per integrar els nous fluxos de persones immigrants, que s'incorporen així a la realitat social i nacional de Catalunya, en una societat cohesionada i no dividida per raó d'origen o de llengua. Aquest fenomen s'ha tornat a repetir entre la fi de segle i aquesta primera dècada del segle XXI, amb una intensitat sense precedents a Europa, i amb un important nivell d'encert del sindicalisme.

Des de la recuperació de les llibertats democràtiques, CCOO de Catalunya, ha estat, també, un agent de primer ordre en la construcció d'un marc institucional de Catalunya, des de la seva perspectiva sindical i sociopolítica. Aquesta influència es reconeix en el nou Estatut d'autonomia de Catalunya, que malgrat les injustificades retallades del Tribunal Constitucional, manté un ampli ventall de drets personals i socials, i el reconeixement del marc català de relacions sociolaborals, iniciativa en què el sindicat ha estat determinant.

El nostre itinerari com a sindicat nacional ha transcorregut sempre sobre dos eixos: el pacte confederal amb CCOO d'Espanya i el desenvolupament del nostre marc català de relacions sociolaborals. Veurem les implicacions que això té en relació amb la negociació col·lectiva, en sentit ampli, com a element troncal de l'acció del sindicat, i, molt especialment, en l'actual procés obert de reforma de la negociació col·lectiva.

El primer dels eixos és el pacte implícit pel qual, de manera sobirana i voluntària, CCOO de Catalunya es confedera a les CCOO d'Espanya. És l'expressió de la legitimitat que ens atorguen les persones afiliades i organitzades al sindicat, i les persones del món del treball de Catalunya. Expressió, també, d'unes CCOO de Catalunya compromeses, solidàries i cooperatives, amb les persones organitzades a CCOO d'Espanya.

El segon eix, el marc català de relacions sociolaborals, és el conjunt de relacions

laborals i de treball, d'espais d'intervenció i concertació del sindicat en les polítiques socials i econòmiques de les mateixes institucions sociolaborals que hem anat creant. Els treballadors i treballadores catalanes, de manera reiterada, ens han convertit en la primera organització sindical de Catalunya, tant en termes organitzatius com electorals, i a UGT de Catalunya, en la segona organització sindical, de manera que el món del treball a Catalunya ha avalat, de manera majoritària, amb més del 85% dels delegats i delegades, la legitimitat del projecte sindical de classe i nacional.

Una aproximació a la realitat política o de la societat civil de Catalunya tindrà com a resultat una àmplia identificació de la ciutadania de Catalunya amb la seva realitat nacional, lògicament, des de la diversitat de concepcions, perspectives o tradicions.

És possible que un fet social i econòmic de primera magnitud com la negociació col·lectiva visqui aliena a la realitat nacional de Catalunya? La resposta és senzilla: els treballadors i treballadores de Catalunya s'han "autodeterminat", en el sentit d'avaluar el nostre projecte sindical de classe i nacional. La nostra perspectiva i les nostres pràctiques de negociació col·lectiva han de respondre a aquesta legitimitat.

El procés de globalització econòmica, el desenvolupament de la UE i els seus espais econòmics regionals, i la mateixa configuració descentralitzada en termes polítics de l'Estat espanyol, per més que siguin fenòmens que generin diferents nivells de satisfacció o insatisfacció, han desestructurat el paper dels antics estats nascuts de la Revolució Industrial.

El nivell d'obertura de l'economia catalana és molt important. És un indicador senzill que suma les exportacions i les importacions i el seu pes percentual respecte del PIB, i resulta de prop del 70%, un 20% superior a l'espanyola. La nostra economia és, a més, la principal exportadora: representa gairebé un 27% del total d'exportacions de l'economia espanyola, amb només el 18,5% del PIB i el 16% de la població.

Dues conseqüències són:

El concepte d'unitat de mercat per justificar una negociació col·lectiva centralitzada, la qual cosa Baylos ha anomenat en alguna ocasió, el *jacobinisme social*, és un espantall ideològic que no correspon a la realitat econòmica i social, i que està al servei de les resistències, transversals, a la dreta espanyola i sectors de l'esquerra, i a la descentralització política i social.

Sembla lògic que el sindicalisme confederal català també pari esment a aquests nous espais en termes de negociació col·lectiva i que ho faci en cooperació, com ho fem amb la CS de CCOO d'Espanya. Aquest és el nostre interès en el desenvolupament de la CES i la CSI, dels quatre motors i les seves possibilitats de concertació, dels nostres instruments transfronterers, els comitès d'empresa europeus i la seva incipient contractualitat, la negociació col·lectiva internacional i el desenvolupament de la responsabilitat social.

Nosaltres volem un desenvolupament del nostre marc català de relacions sociolaborals, en termes de negociació col·lectiva, en sentit ampli, que respongui a la diversitat de les organitzacions de l'activitat econòmica dels sectors, que impliquen realitats diferents i

diferents organitzacions del treball. Volem un marc català de negociació col·lectiva que tingui, en el marc de la diversitat, criteris harmònics en el seu desenvolupament.

El primer: la concepció de l'àmbit del conveni col·lectiu i dels seus mecanismes de gestió i desenvolupament com un espai d'organització, de participació del sindicat i de la seva activitat central. Per això parlem de la necessitat d'àmbits de proximitat, convenis articulats o instruments de gestió i desenvolupament.

La mateixa estructura de la negociació col·lectiva sectorial ha d'afavorir la vitalitat d'àmbits de negociació on es pugui exercir amb més eficiència, en termes de força i correlació de forces, el poder contractual del sindicat, de manera que es possibilitin estratègies sindicals d'extensió de conquestes, amb criteris d'utilitat per a tots els nivells de l'organització i, en última instància, de les persones que són els destinataris de la negociació col·lectiva.

Que tingui en consideració l'estructura de les petites i mitjanes empreses dels diferents sectors d'activitat, tan intensa a Catalunya. El 98% de les nostres empreses tenen menys de 49 treballadors i el 87% tenen menys de 9 treballadors, a part dels problemes que es deriven per a la protecció efectiva de la negociació col·lectiva.

Un marc català que vol incorporar el conjunt del món del treball. Els treballadors autònoms a Catalunya representen el 16,5% del total d'autònoms de l'Estat. Per tenir una referència comparativa, a Madrid són l'11% del total. És lògic que, en la nostra realitat econòmica i social, el nostre sindicalisme confederal presti una especial atenció a l'organització del treball autònom.

Tot això explica la nostra prioritat a estendre els acords d'interès professional de la nostra federació sindical TRADE, el model organitzatiu de la qual és, prenent com a base la nostra experiència, especial.

Que tingui en compte els nostres propis desequilibris territorials i la necessitat, interna a Catalunya, de cooperació i solidaritat en el desenvolupament econòmic i social, en termes de negociació col·lectiva i enfront del dúmping social.

Que reconegui en un estat descentralitzat políticament, amb un important nivell de transferències competencials de regulació i desenvolupament, la necessitat de negociació col·lectiva en els àmbits de decisió política, les comunitats autònomes, en sectors relacionats amb l'educació, la sanitat o els serveis socials, i un univers de serveis públics, incloses les mateixes administracions descentralitzades.

Un marc català per al qual és imprescindible l'enfortiment de la negociació col·lectiva a Catalunya, la substitució dels artificials àmbits provincials, que no obeeixen a realitats econòmiques i socials, per convenis col·lectius generals de sector de Catalunya. Aquesta mateixa operació és necessària per superar febles àmbits gremials de sector, sense connexió amb la realitat econòmica.

Un marc català obert i cooperatiu amb el conjunt de CCOO d'Espanya és el primer interessat a generalitzar les proteccions que representen els convenis col·lectius generals estatals, siguin d'aplicació directa, quan es decideixin, o de protecció general, per articular la nostra pròpia negociació col·lectiva. És una articulació que no

necessàriament ha de ser uniforme: el conveni estatal d'aplicació directa en algunes comunitats autònomes pot conviure asimètricament amb convenis de comunitats autònomes articulats amb aquest.

La negociació col·lectiva a l'Estat és una garantia per a la consolidació de les conquestes i les millores de la nostra pròpia negociació col·lectiva, i és una base important per a nous desenvolupaments.

Alhora, el nostre teixit econòmic es caracteritza per una important diversificació en les activitats econòmiques sectorials. Això explica el nostre pes específic en l'entramat de negociació col·lectiva estatal i la nostra responsabilitat i compromís, però alhora, la nostra exigència de reciprocitat.

El mateix sentit té una concepció de la negociació col·lectiva que sigui capaç no només de sostenir, amb musculatura, la millora de les condicions de treball i els drets, sinó també d'orientar el desenvolupament econòmic dels sectors d'activitat i d'influir-hi.

La qualitat de les condicions de treball i retributives està associada a la qualitat de les produccions de béns i serveis, i el seu valor afegit està associat a la modernització de les empreses, els seus processos i l'organització del treball. És a dir, a un nou model productiu o paradigma de competitivitat sense el qual no és possible una veritable alternativa a la crisi.

L'altre vèrtex d'aquest triangle virtuós el constitueix el desenvolupament de la qualitat de l'Estat del benestar i els serveis públics, pels quals el sindicat també pugna en termes de concertació i negociació col·lectiva. Una negociació col·lectiva al servei de la nostra realitat nacional ha de suposar, també, el desenvolupament del Consell de Relacions Laborals i dels nostres sistemes extrajudicials al voltant del TLC.

Aquests organismes tenen una relació directa amb la negociació col·lectiva. Són organismes que, basant-se en les nostres pròpies experiències, han generat alguns models diferencials amb la resta de l'Estat. N'és un exemple el nostre Consell de Relacions Laborals, amb la seva Comissió de Convenis Col·lectius, que, a més de dictaminar sobre el conveni aplicable, estableix els procediments per a la reforma de l'estructura de la negociació col·lectiva a Catalunya. O el nostre TLC, amb un sistema de mediació paritari, que suposa la gestió del conflicte i les seves solucions en termes de negociació col·lectiva.

Finalment, el pacte confederal també afecta les nostres federacions en la seva relació amb les federacions estatals. Per això, en l'actual procés de reforma de la negociació col·lectiva tenim dos reptes importants: en primer lloc, donar plenitud a la capacitat contractual de les nostres federacions a Espanya i a Catalunya per decidir l'organització de la seva estructura de negociació col·lectiva sectorial (això depèn del procés de concertació), i, en segon lloc (i això depèn només de nosaltres mateixos), que les decisions que es prenguin responguin al consens i al pacte.

Lògicament, la CONC té l'obligació de vetllar perquè això sigui així.

9 de març de 2011

Juan Manuel Tapia
Secretari de Negociació Col·lectiva